

UDK 78:929Marjanović Z.

**ZLATA MARJANOVIĆ
(1966–2023)**

Dušan MEDIN

ЗБОРНИК РАДОВА
ИЗ НАУКЕ, КУЛТУРЕ И УМЈЕТНОСТИ
A COLLECTION OF WORKS IN SCIENCE,
CULTURE AND ART

ZLATA MARJANOVIĆ (1966–2023)

Dušan MEDIN

Zlata Marjanović, rođena 12. aprila 1966. u Beogradu, preminula je 7. decembra 2023. godine u svom rodnom gradu Pančevu, nakon duge i teške bolesti.

Na Katedri za etnomuzikologiju Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu diplomirala je 1990. („Uloga muzike u tradicionalnim obredima sela Brza“), magistrirala 1997. („Vokalna muzička tradicija Boke Kotorske“) i doktorirala 2013. („Narodna muzika Boke Kotorske i Crnogorskog primorja“).

Bila je profesorka u više srednjih muzičkih škola u Srbiji od 1988, radila kao viši predavač etnomuzikologije na Višoj muzičkoj školi u Nišu, a najduže (2005–2018) je predavala etnomuzikološku grupu predmeta na Odseku za tradicionalnu muziku u Srednjoj muzičkoj školi „Stevan Mokranjac“ u Kraljevu. U zvanju docentkinje bila je zaposlena na Katedri za etnomuzikologiju Akademije umjetnosti Univerziteta u Banjaluci (2018–2023).

Još od studijskih dana pa do posljednjih godina života istraživala je vokalnu, vokalno-instrumentalnu i instrumentalnu tradiciju u Crnoj Gori, naročito u Boki Kotorskoj i na Primorju sa zaleđem, Cetinju sa okolinom, kolašinskom kraju i drugim područjima, kao i u Srbiji (istočna, jugoistočna i sjeverozapadna Srbija, jugoistočno Kosovo)

i Bosni i Hercegovini (okolina Zvornika).

Oblasti njenog primarnog naučnog interesovanja, o kojima je objavila brojne radove, jesu: istorijski izvori u etnomuzikologiji, primijenjena etnomuzikologija, promjene u tradicionalnoj muzici potekle iz odnosa arhaičnog i savremenog, posebno u okviru kulture Boke Kotorske, djelova Crnogorskog primorja i kontinentalnih područja Crne Gore.

Bila je neobično talentovana i plodna autorka, koja je s lakoćom i strašću pristupala istraživanju i pisanju. Iza sebe je ostavila veoma obimnu bibliografiju naučnih i stručnih publikacija, radova, muzičkih i drugih izdanja, koja predstavljaju dragocjen izvor za proučavanje muzičke tradicije, ali i običaja Crne Gore i regiona. Autorski je potpisala pet monografija: *Vokalna muzička tradicija Boke Kotorske*, 1998; *Narodne pjesme Crne Gore po tonskim zapisima i odabranim beleškama Nikole Hercigonje*, 2002; *Narodna muzika Grblja*, 2005; *Primorju na veliko znamenje: odabrani radovi o muzičkoj tradiciji Boke Kotorske, Grblja, Budve, Maina, Pobora, Brajića, Paštrovića i Spiča (2005–2015)*, 2016. i *Kora'ljica srebrom zakovana: poj od Budve i Ljute prema rukopisu Mijata Sabljara iz 1854. godine*, 2020. Koautorka je tri monografije *Pjesme dalmatske iz Boke Ludvika Kube (1907. g.)*, 2015; *Kulturna istorija Paštrovića*, 2018. i *Živa lokalna tradicija: prilog identifikaciji i evidenciji elemenata nematerijalne kulturne baštine Paštrovića, Starog grada Budve i kolašinskog kraja*, 2020.

Započela je, mada, nažalost, ne i završila, rad na monografijama o muzičkoj tradiciji Paštrovića i Budve. Planirano je da bude koautorka i monografije o rekonstrukciji i revitalizaciji tradicionalnih igara/plesova, muzike i nošnji Paštrovića, ali ju je prerani odlazak spriječio u tome...

Još kao mlada naučnica, 2000. priredila je za objavu knjigu Jovana Miloševića *Zapisi narodnih pjesama iz Crne Gore*. Kourednica je tri

zbornika radova posvećenih nematerijalnoj kulturnoj baštini Crne Gore (*Zbornik radova I: Etnokamp Kolašin*, 2015; *Začuh vilu u dubravu đe pjesan poje: zbornik radova o paštrovskoj i budvanskoj muzičkoj tradiciji i srodnim temama*, 2016; *Nematerijalna kulturna baština Paštrovića: budućnost tradicije & tradicija za budućnost*, 2019). Koautorka je dokumentarne izložbe *Muzička i plesna tradicija Paštrovića u zapisima i literaturi do Drugog svjetskog rata*, 2019. Saradnica je *Etnološkog leksikona Crne Gore*, izdavačkog projekta CANU, za koji potpisuje više leksikografskih odrednica.

Pored navedenog, objavila je nekoliko desetina naučnih i stručnih tekstova u domaćim i inostranim časopisima, zbornicima radova i raznim drugim publikacijama, potpisala je više recenzija, prikaza, intervju... Bila je članica brojnih redakcija, stručnih tijela, kao i naučnog odbora nekoliko dana prije njene smrti objavljenog prvog broja časopisa *Konteksti kulture: studije iz humanistike i umjetnosti* u izdanju Društva za kulturni razvoj „Bauo“. Učestvovala je na više desetina domaćih i međunarodnih konferencija, naučnih skupova i okruglih stolova, predavanja, autorskih i književnih večeri, koncerata...

Sarađivala na brojnim projektima realizovanim u Crnoj Gori, čijoj muzici je i posvetila najveći dio svog profesionalnog stvaralaštva. Aktivno je učestvovala u internacionalnim istraživačkim stanicama nematerijalnog nasljeđa u Crnoj Gori – „Etno-kamp“ Kolašin i „Etno-lab“ u Paštrovićima. Inicirala je, sarađivala i recenzirala više muzičkih izdanja (CD) s autentičnom muzikom raznih djelova Crne Gore.

U Crnoj Gori sarađivala je sa institucijama – CANU, Muzičkom akademijom UCG, JU Muzeji i galerije Budve, JU Centar za kulturu Kolašin, JU Gradska biblioteka i čitaonica Herceg Novi, i organizacijama – Udruženje kompozitora Crne Gore, Institut za muzikologiju i etnomuzikologiju Crne Gore, Međunarodni festival klapa u Perastu, Centar za izučavanje i revitalizaciju tradicionalnih igara i pjesama CIRTIP – Kolašin i Društvo za kulturni razvoj „Bauo“, Petrovac na Moru. Zapažena je njena stručna saradnja sa ansamblima – KUD „Mijat Mašković“, Kolašin, Ženska pjevačka grupa „Đude“, Kolašin, FA „Nikola Đurković“, Kotor, KUD „Boka“, Tivat i Ženska vokalna grupa „Harmonija“, Budva. Inicirala je formiranje pjevačkog društva u Grblju, Autohtone pjevačke grupe „Paštrovići“ i budvanske dječije klape „Primorkinje“.

Kao stipendistkinja Republičke fondacije za razvoj naučnog i tehničkog podmlatka tokom studija sticala je profesionalno iskustvo.

Kao najboljoj studentkinji za 1991. dodjeljuje joj se nagrada iz fonda Aleksandra Đorđevića. Od januara 2011. učesnica je na projektu Ministarstva prosvete i nauke Republike Srbije „Muzička i igračka tradicija multietničke i multikulturalne Srbije“. Godine 2012–2013. bila je istraživačica na projektu „Common Roots and Cultural Cooperation“ uz podršku Evropske unije, a u realizaciji Muzičke akademije Univerziteta Crne Gore, Udruženja Culture–Media–Art i regije Kukes (Albanija).

Bila je aktivna članica Srpskog etnomuzikološkog društva, stručnog ocjenjivačkog žirija Međunarodnog festivala klapa u Perastu i Međunarodnog savjeta za tradicionalnu muziku (ICTM), u okviru kojeg je godinama djelovala kao kontakt osoba („liaison officer“) za Crnu Goru.

Tokom 2022. godine dobila je niz značajnih priznanja od strane Primoraca s kojima je ostvarila naročito dugu i bogatu saradnju: nagradu festivala FESKK „Pazi što čitaš!“ u Kotoru za naučni doprinos i trajnu vrijednost za knjigu *Kora’ljica srebrom zakovana*, Novembarsku nagradu Opštine Budva i nagradu Udruženja Paštrovića i prijatelja Paštrovića u Beogradu „Drobni pijesak“ – „Mitar Davidović“ za doprinos čuvanju tradicije Paštrovića. Međutim, njeno najveće i najvažnije životno ostvarenje i priznanje bio je njen sin Matija Krstić, međunarodno priznati primijenjeni umjetnik s bogatim stvaralačkim iskustvom.

Dr Zlata Marjanović živjela je u svom rodnom Pančevu i u Beogradu, a bila je čest i rado viđen gost u Crnoj Gori, naročito na Primorju i u Kolašinu, gdje je, osim profesionalnih, razvila i do samog kraja života njegovala i brojne prijateljske relacije. Bila je društvena, vrlo komunikativna, neposredna, prijatna u nastupu i vazda vedrog duha. Plijenila je pažnju ljudi i oko sebe ih okupljala i s njima se družila, a posebno je voljela i cijenila svoje kazivače na raznim stranama Balkana, od kojih je s mnogima ostala u komunikaciji do samoga kraja.

Budući njeni dugogodišnji kolege i prijatelji, uvjereni smo da će sjećanje na dr Zlatu Marjanović još dugo, dugo živjeti u Crnoj Gori, jer je ona to i zaslužila. Kao znak duboke zahvalnosti za sve što je uradila za izučavanje nematerijalne kulturne baštine Crne Gore, Međunarodna studijska istraživačka stanica plesno-muzičkog nasljeđa „Etno-kamp“ u Kolašinu od 2024. nosi njeno ime. Crnogorskoj tradiciji i kulturi posvetila je svoj gotovo cijeli profesionalni rad, istražujući je, afirmišući, promovišući i, nadasve, voljeći je kao da je – *njena*.

Neka joj je vječna slava i – hvala!